

ЛЬВІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра менеджменту та міжнародного бізнесу

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичних (семінарських) занять з дисципліни

ОК 7. - «МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ»

для здобувачів вищої освіти за спеціальністю

073 «Менеджмент (менеджмент організацій і адміністрування)»

ЛЬВІВ-2022

Кульчицький І.І. Методичні рекомендації до практичних (семінарських) занять студентів з дисципліни «Менеджмент організацій». Львів : ЛІМ, 2022. 12 с.

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту та міжнародного бізнесу
Протокол №1 від 11 серпня 2022р.

Схвалено Вченою радою Львівського інституту менеджменту
Протокол № 1 від 12 серпня 2022р.

ВСТУП

У процесі модернізації економіки України висуваються нові вимоги до ефективності менеджменту організацій, зумовлені підприємницькою активністю, зростанням динамічності бізнес-середовища, поглибленням розвитку ринкової економіки, глобалізацією економічних відносин, розвитком функцій і методів державного регулювання економічних процесів, посиленням конкуренції товарів, послуг та виробництва.

Одним з головних елементів ринкового господарювання є організація. Як економічно самостійний об'єкт товарно-грошових відносин і повністю відповідаючи за результати своєї господарської діяльності, організація має сформувати таку систему управління, яка дозволить забезпечити високу ефективність роботи, конкурентоздатність, фінансову стійкість. З подальшим розвитком економічних відносин на підприємствах набувають актуальності управлінські та економічні чинники, а саме питання стратегічного управління, організації оптимальної діяльності підприємства, побудови ефективної організаційної структури, забезпечення сталого розвитку підприємства в умовах нестабільності, конкурентоспроможності, раціонального використання наявних і потенційних можливостей, швидкої адаптації до змін у зовнішньому середовищі.

Курс «Менеджмент організацій» орієнтований на створення можливостей оволодіння і використання основних методів, механізмів та інструментів управління сучасними організаціями, системою адміністративно-державного управління, спрямованими на конкретизацію, розширення та поглиблення знань, вмінь та навичок, що придбані студентами в процесі вивчення попередніх курсів за напрямком «Менеджмент».

«Менеджмент організацій» як навчальна дисципліна пов'язана з рядом суміжних дисциплін: «Основи менеджменту», «Фінансовий менеджмент», «Маркетинг», «Стратегічний менеджмент», «Управління людськими ресурсами», «Бізнес-планування», «Інвестиційний менеджмент», «Інноваційний менеджмент».

Мета вивчення курсу «Менеджмент організацій» – формування системного мислення та комплексу спеціальних знань і вмінь у студентів з управління функціональними підсистемами та елементами внутрішнього середовища організації на всіх стадіях її життєвого циклу.

Основне завдання дисципліни «Менеджмент організацій»: сприяти розумінню економічної сутності, характеристик і ролі організації як об'єкта управління; сформувати вміння і навички управління організаційними процесами; вміти здійснювати планування діяльності підприємства в цілому, взаємопов'язане планування діяльності окремих функціональних підрозділів підприємства; розробляти рішення щодо оптимізації організаційної структури підприємства; визначати потреби ринку та перспективи розвитку власного виробництва; розробляти програми та концепції розвитку підприємства; отримувати та опрацьовувати інформацію про стан ринку, на якому діє підприємство та загальну кон'юнктуру ринку; визначати стратегічні цілі і тактичні завдання щодо просування продукції на ринку; володіти основними теоретичними знаннями з адміністративно-державного управління.

Змістом дисципліни «Менеджмент організацій» є пояснення таких питань:

- що являє собою організація, її характеристика та види;
- що таке департаменталізація в організації;
- як здійснюється делегування повноважень;
- будова організаційної структури управління та її видів;
- стратегія розвитку організації та критерії її вибору;
- формування організаційної культури організації;
- менеджмент на різних стадіях життєвого циклу підприємства;
- особливості організаційних змін та подолання протидій на шляху їх впровадження;
- управління ефективністю підприємства.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Розв'язок задач, тестові опитування, обговорення проблем, розгляд теми 1 “Системна модель менеджменту організації”	3	0,5
2.	Розв'язок задач, тестові опитування, обговорення проблем, розгляд теми 2 “Еволюція організації”	3	0,5
3.	Розв'язок задач, тестові опитування, обговорення проблем, розгляд теми 3 “Організаційний механізм менеджменту організації”	4	1
4.	Розв'язок задач, тестові опитування, обговорення проблем, розгляд теми 4 “Організаційний інжиніринг”	4	1
5.	Розв'язок задач, тестові опитування, обговорення проблем, розгляд теми 5 “Організаційний дизайн” <i>Контрольний письмовий захід (теми 1-5).</i>	4	1
6.	Розв'язок задач, тестові опитування, обговорення проблем, розгляд теми 6 “Управлінські моделі”	4	1
7.	Розв'язок задач, тестові опитування, обговорення проблем, розгляд теми 7 “Керівництво в організації”	3	1
8.	Розв'язок задач, тестові опитування, обговорення проблем, розгляд теми 8 “Ризикозахищеність організації”	3	1
9.	Розв'язок задач, тестові опитування, обговорення проблем, розгляд теми 9 “Управління результативністю менеджменту організації” <i>Контрольний письмовий захід (теми 6-9).</i>	4	1
	Разом	32	8

ТЕМА 1. СИСТЕМНА МОДЕЛЬ МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЇ

План семінару:

1. Організація як складна система та об'єкт управління.
2. Особливості функціонального та системного бачення організації.
3. Основні підсистеми організації.
4. Рівні досконалості організації.

Методичні вказівки

Розпочинати самостійну роботу над вивченням даної теми слід зі з'ясування поняття організації як складної системи та об'єкту управління; взаємозв'язок та взаємозалежність її внутрішніх елементів і факторів зовнішнього середовища.

Варто розглянути особливості функціонального та системного бачення організації.

При розгляді третього питання слід звернути увагу на характеристику основних підсистем організації. Моделі організація як відкритої системи.

Слід зрозуміти рівні досконалості організації.

Питання для самоконтролю:

1. Що слід розуміти під поняттям організація?
2. Організація як складна система та об'єкт управління.
3. Перелічіть особливості функціонального та системного бачення

організації.

4. Охарактеризуйте основні підсистеми організації.
5. Перелічіть рівні досконалості організації.

Теми доповідей, рефератів, повідомлень:

1. Моделі організації як відкритої системи.

Література: 1, 2, 3, 5, 8, 10

ТЕМА 2. ЕВОЛЮЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ

План семінару:

1. Зміни як об'єктивний процес розвитку організації.
2. Особливості менеджменту на основних етапах життєвого циклу організації.

Методичні вказівки

Під час самостійного вивчення теми необхідно зосередити зусилля на вивченні зміни як об'єктивного процесу розвитку організації. Значення змін у діяльності організації.

При вивченні другого питання варто звернути увагу на Життєвий цикл діяльності організації та стадії виникнення змін. Управління процесами змін. Знайомить студента зі особливостями менеджменту на основних етапах життєвого циклу організації.

Питання для самоконтролю:

1. Що слід розуміти під поняттям зміни?
2. Зміни як об'єктивний процес розвитку організації.
3. Перелічіть особливості менеджменту на основних етапах життєвого циклу організації.

Теми доповідей, рефератів, повідомлень:

1. Управління процесами змін.

Література: 1, 2, 3, 5, 7, 9

ТЕМА 3. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЇ

План семінару:

1. Комплексний механізм управління.
2. Підстави та порядок організації управління.
3. Методологія проектування системи менеджменту.
4. Принципи та етапи раціонального розподілу в системі менеджменту.

Методичні вказівки

Розпочинати самостійну роботу над вивченням даної теми слід зі з'ясування системних правил менеджменту.

Друге питання знайомить студента з комплексним механізмом управління. Поняттям функціонального процесного та ситуаційного підходів.

При вивченні даної теми слід освоїти нормативно-правову регламентацію, підстави та порядок організації управління.

Самостійне вивчення теми передбачає засвоєння методології проектування системи менеджменту та управлінських процедур; принципів та етапів раціонального розподілу в системі менеджменту; проектування складу структурних одиниць.

Питання для самоконтролю:

1. Що слід розуміти під комплексним механізмом управління?
2. Підстави організації управління.
3. Порядок організації управління.
4. Охарактеризуйте методологію проектування системи менеджменту.
5. Перелічіть принципи раціонального розподілу в системі менеджменту.
6. Охарактеризуйте етапи раціонального розподілу в системі менеджменту.

Теми доповідей, рефератів, повідомлень:

1. Проектування складу структурних одиниць.

Література: 1, 2, 3, 5, 8

ТЕМА 4. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ІНЖИНІРИНГ

План семінару:

1. Елементи організаційно-управлінського аналізу.
2. Інжиніринговий опис процесів в організації.
3. Загальні правила інжинірингу.

Методичні вказівки

Розпочинати самостійну роботу над вивченням даної теми слід зі з'ясування поняття елементів організаційно-управлінського аналізу.

Друге питання знайомить студента з інжиніринговим описом процесів в організації; методологією організаційного інжинірингу; умовами інжинірингового підходу; учасниками процесу інжинірингу; сферами інжинірингу.

Слід звернути увагу на загальні правила інжинірингу.

Питання для самоконтролю:

1. Що слід розуміти під організаційним інжинірингом?
2. Охарактеризуйте елементи організаційно-управлінського аналізу.
3. Інжиніринговий опис процесів в організації.

4. Узагальніть загальні правила інжинірингу.

Теми доповідей, рефератів, повідомлень:

1. Сфери інжинірингу.

Література: 1, 2, 3, 5-9

ТЕМА 5. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ДИЗАЙН

План семінару:

1. Дизайн організації.
2. Рівні організаційних змін.
3. Модель розвитку внутрішнього потенціалу підприємства.

Методичні вказівки

Розпочинати самостійну роботу над вивченням даної теми слід зі з'ясування поняття дизайн організації; координаційні механізми дизайну.

При вивченні другого питання слід звернути увагу на рівні організаційних змін; етапи організаційних змін; компоненти організаційних перетворень; об'єкти організаційних перетворень.

Питання для самоконтролю:

1. Що слід розуміти під дизайном організації?
2. Перелічіть рівні організаційних змін.
3. Охарактеризуйте модель розвитку внутрішнього потенціалу підприємства.

Теми доповідей, рефератів, повідомлень:

1. Етапи організаційних змін.

Література: 1, 2, 3, 5, 8, 10

ТЕМА 6. УПРАВЛІНСЬКІ МОДЕЛІ

План семінару:

1. Елементи менеджменту організації.
2. Моделі управління.
3. Комбінація управлінських моделей.

Методичні вказівки

Розпочинати самостійну роботу над вивченням даної теми слід зі з'ясування елементів менеджменту організації.

При вивченні другого питання слід звернути увагу на модель управління як самоутворювальний комплекс методів, набору форм впливу, принципів. Комплектування управлінських моделей. Різновиди управлінських моделей.

Варто звернути увагу і на комбінацію управлінських моделей.

Питання для самоконтролю:

1. Що слід розуміти під поняттям управлінська модель?
2. Перелічіть елементи менеджменту організації.
3. Охарактеризуйте моделі управління.
4. Які Ви знаєте види моделей управління?
5. Комбінація управлінських моделей.

Теми доповідей, рефератів, повідомлень:

1. Різновиди управлінських моделей.

Література: 1, 2, 3, 5, 8, 9, 10

ТЕМА 7. КЕРІВНИЦТВО В ОРГАНІЗАЦІЇ

План семінару:

1. Завдання менеджера щодо керівництва в організації.
2. Керівництво спільною діяльністю.
3. Комунікаційно-інформаційні аспекти розпорядчої діяльності.
4. Управління дисципліною.

Методичні вказівки

При вивченні даної теми слід звернути увагу на завдання менеджера щодо керівництва в організації.

При вивченні третього питання слід звернути увагу на керівництво спільною діяльністю; комунікаційно-інформаційні аспекти розпорядчої діяльності; управління дисципліною.

Питання для самоконтролю:

1. Перелічіть завдання менеджера щодо керівництва в організації.
2. Що слід розуміти під керівництвом спільною діяльністю?
3. Дайте визначення поняття розпорядча діяльність.
4. Комунікаційно-інформаційні аспекти розпорядчої діяльності.
5. Управління дисципліною.

Теми доповідей, рефератів, повідомлень:

1. Керівництво спільною діяльністю.

Література: 1-4, 5, 8, 10

ТЕМА 8. РИЗИКОЗАХИЩЕНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ

План семінару:

1. Умови виникнення ризикової ситуації.
2. Сутність та особливості управлінського ризику.
3. Аналіз та оцінювання ризику.
4. Концепція управління ризиком.
5. Критерії ризикозахищеності організації.

Методичні вказівки

Розпочинати самостійну роботу над вивченням даної теми слід зі з'ясування умов виникнення ризикової ситуації; суб'єкту та об'єкту ризику; сутності та особливостей управлінського ризику; класифікації факторів ризику за аспектами прояву.

Слід звернути увагу на аналіз та оцінювання ризику; методи кількісного та якісного оцінювання ризику; специфічність вибору альтернатив управлінських рішень в умовах ризику.

При вивченні третього питання слід звернути увагу на концепцію управління ризиком; критерії ризикозахищеності організації.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення поняття ризикозахищеність організації.
2. Перелічіть умови виникнення ризикової ситуації.
3. Сутність та особливості управлінського ризику.
4. Перелічіть етапи аналізу та оцінювання ризику.
5. Охарактеризуйте концепцію управління ризиком.
6. Перелічіть критерії ризикозахищеності організації.

Теми доповідей, рефератів, повідомлень:

1. Класифікація факторів ризику за аспектами прояву.
2. Специфічність вибору альтернатив управлінських рішень в умовах ризику.

Література: 1-5, 7, 8, 9

ТЕМА 9. УПРАВЛІННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЮ МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЇ

План семінару:

1. Управління результативністю.
2. Цільові програми управління ефективністю та розвитком організації.
3. Якість менеджменту організації.
4. Система показників оцінювання результативності.

Методичні вказівки

Розпочинати самостійну роботу над вивченням даної теми слід зі з'ясування основних підходів до управління результативністю; класифікації інструментів інтенсифікації розвитку підприємства, таксономії методів.

Слід звернути увагу на якість менеджменту організації; діагностування якості менеджменту організації.

При вивченні третього питання слід звернути увагу на систему показників оцінювання результативності і якості менеджменту організації.

Питання для самоконтролю:

1. Що слід розуміти під управлінням результативністю?
2. Перелічіть цільові програми управління ефективністю та розвитком організації.
3. Що слід розуміти під якістю менеджменту організації?
4. Перелічіть показники оцінювання результативності.

Теми доповідей, рефератів, повідомлень:

1. Класифікація інструментів інтенсифікації розвитку підприємства.

Література: 1, 2, 3, 5, 8, 10

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Кучеренко В. Д., Маркітан О. С. Менеджмент організації : навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2015. 262 с.
2. Кучерявий В. П. Менеджмент організації : підручник. Львів : Світ, 2010. 500 с.
3. Лозниця В. С. Менеджмент організації : підручник. Київ : Основи, 2012. 236 с.
4. Мальська Н. П., Білоус С. В. Менеджмент організацій: теорія та практика : навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 190 с.
5. Менеджмент організації. Теорія та практика : навч. посібник / за ред. Г. Є. Мошика. Київ : Ліра-К, 2019. 808 с.

Допоміжна

6. Баєва, О. В. Менеджмент і адміністрування: в 2 ч. Ч. II. Менеджмент : навч. посібн.; за ред. О. В. Баєвої, Н. І. Новальської. Київ : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. 326 с.
7. Борзенко В. І. Антикризове управління : навчальний посібник. Харків : Видавництво Іванченка І С., 2016. 232 с.
8. Єрмак, С. О. Економічна діагностика : конспект лекцій [Текст] : для студ. ступеня магістр / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підприємництва і торгівлі; Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2016. 81 с.
9. Копчак Ю. С., Баланюк І. Ф., Ткач О. В., Баланюк С. І. Методологія та організація маркетингового менеджменту на сучасному підприємстві. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Економіка*. Вип. 12. Івано-Франківськ : Плай, 2017. С. 202-209.
10. Менеджмент. Практичний курс : навч. посібн. / за заг. ред. Л. М. Черчик Луцьк : Східноєвропейський національний університет імені лесеї України, 2017. 278 с.

Інформаційні ресурси

11. Інтернет-портал для управлінців. URL : <http://www.management.com.ua>
12. Статистика науки та інновацій. URL : http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm